

377
1701, 66
4
10
VERO JEHOVAH FORTUNANTE!
DISSERTATIONEM INAUGURALEM

DE

EO, QUOD JUSTUM
EST CIRCA INQUISITIONEM
IN AUTOREM RIXÆ, SI DE
OCCISORE NON CONSTAT,

IN ALMA VIADRINA
SUFFRAGANTE FCTORUM FACUL-
TATE AMPLISSIMA

SUB PRÆSIDIO

DN. HENRICI COCCEJI,
JCTI

CONSILIAR. S. REGIÆ MAJESTATIS IN BORUSSIA
FACULTATIS JURIDICÆ ORDINARIJ & PROFESSOR. PRIMARIJ &
H. C. DECANI. SERENISSIM. & POTENTISSI. REGI IN
BORUSSIA AB AUL. REG. & ELECT. CONSILIJS.

ANTEA SUMMI CONSILLII STAT. ELECTOR. PALATIN.
& COLLEG. REVISOR. ASSESSORIS IN ACADEM. HEIDELBERG. DE-
CRETAL. PANDECT. & JUR. GENT. PROF. PUBL. ORDIN.

Fautoris & Præceptoris sui ad cineres Debenerandi,

HONORES IN JURE UTROQUE ET DOCTORALIA
PRIVILEGIA CONSEQUENDI
publico examini submittit

Ad D. XI. Junii horis ante- & Pomeridianis, Ann. MDCCI.

CHRISTOPH. ERDM. NEANDER,
Francofurt. Marchic. Jur. Practic.

FRANCOFURTI AD VIADRUM.
Literis TOBIÆ SCHWARTZII.

NOBILISSIMIS AMPLISSIMIS, CON-
SULTISSIMIS, AC PRUDENTISSIMIS,

**DN. SIMONI
CHRISTOPHORO
URSINO,**

J. U. D. Ejusdemque PROFES. PUBL.
EXTRAORD. ET CIVITATIS FRANCOF.
SYNDICO MERITISSIMO,

**DN. HIERONYMO
VIESEMERYO,**

JUDICI CIVIT. HALBERSTAD. PRU-
DENTISSIMO NEC NON AUGUSTI REG. IN BORUSS.
ET ELECT. BRANDENB. DICASTERII HALBER-
STADIENSIS ADVOCATO ORDINARIO,

ET

**DN. PAULO
KOHLEHARTHO,**

STARGARD. POMER. DICASTERII
ADVOCATO CONSULTISSIMO,

DOMINIS

Tum affinitatis, tum amicitiae vinculo junctis.

AFFINES AD CINERES
COLENDI,

Eliberantem me ac
reputantem, quem-
nam potissimum
huic, quaecunq; eti-
am sit, Specimini Patronum quære-
rem, tandem tum singularis & insoli-
t9 erga me meosq; favor, tum magni-
tudo beneficiorum à Vobis collato-
rum, tum deniq; arctissima illa ami-
citiæ & affinitatis necessitudo, quæ

) 2

vobis

vobiscum mihi intercedit, ut vestris
præcipuè illud inscriberem nomini-
bus, me adduxit, calcarq; mihi addi-
dit. Cùm enim & aliàs boni corda-
tique viri partes sint, gratò animò
officium officio reponere, non pos-
sum ego, occasione hâc oblatâ, mi-
himet ita deesse, ut Vestram bene-
volentiam, quasi occultâ quapiam
vi & plurimarum causarum conspi-
ratione æternùm mihi conciliatam
servare, ac vicissim demereri negli-
gerem. Esto igitur hoc pignus &
monumentum foederis naturæ au-
spicio, vestrisque erga me meritis
maximis contracti, quod nullus un-
quam

quam genius malus solvere ac dirimere valeat. Hâc spe fretus, eò magis mihi libenter blandior, Vos, AFFINES ÆSTUMATISSIMI, hoc pietatis & officii non munera ac dona, sed animum offerentis exile licet ac tenue signum generosarum mentium more serenâ fronte suscepturos, meque vestrò affectu perpetuò dignaturos esse.

VESTR. AFFIN. ÆSTUMAT.

humillimum

Christoph. Erdmann. Neandrum

SUCCESSOR Patriæ Virtutis & Heres avitæ,
Ipseque sincero nulli candore secundus
Stemma Novo decorare suum contendit Honore;
Nec dubito, quin se Majorum more Suosque
Communi sacraturus sit porro salutem:
Sic memori seclis venturis voce canetur
Patris, Avi, Proavique; Decus, Generisque; NEANDER.
Spes ingens, Pindi non ultima Gloria nostri,

*Amicissimi olim Sui B. NEANDRI
Filio Optimo pro Doctore Disputanti
adscripsit.*

J.C. Becmannus SS. Theol., D.
& Prof. Ordin.

FORENSI arenâ exercitatus, & castris
Nutritus Astræe, vetus diu miles
Virtute pulchrâ non Neandri, Veteranum
Sed Te geris, pugna acer & tenax palma.

In Clarissimi Dn. Candidati honorem hæc adscripsit.
Præses.

TURPE reos emta fontes defendere lingua,
Et pretio vocem prostituisse suam:
Ut meretrix olido mercabilis ære movetur,
Quam Pluto exacuit, non pudibunda Venus.

Tu

Tu meliore fide propugnas jura, NEANDER,
Pro parte innocua semper in arma ruens.
Ergo etiam Themidis Tibi præmia sancta dabuntur,
Pro quibus in cathedra prælia docta cies.
Gaude; Hanc Auroram lux ter formosa sequetur,
Tuque tribus gradibus sydera summa petes.

*Ita Clarissimo nec non doctissimo Candi-
dato applaudit & gratulatur*

MARCUS Rhode / D.

Cod. Just. P. P. Ord. & Jurid.
Facult. Senior.

Sic legis intrepidus docti vestigia Patris,
Qui modo conticuit, nunc rediitibus adest.
Sicq; novo Patriam decorando nomine famam,
Prima Neandriaca gloria Gentis erit.

Clariss. Dn. Neandro, Majores suos gloriosis
vestigiis persequenti, cum voto omnige-
næ prosperitatis applaudit

TH. Siegfr. Ring / D.

Inquiris, dubitas, decidis; giudice sub quo
Lis est? Tu meriti Te facis ipse reum.
Præside sed magno, tanto dum giudice certas
Victricem referes non sine laude manum.

Nobilissimo & Clarissimo Domino Candidato de laurea Doctorali
merito suo parva, occasione dissertationis arrepta, gratulari vo-
luit ad omnem ceterum testandi officii copiam sibi factam
promptitudinem testatur

h. p.

J. à Schulz Szulecki, Consil.

Reg. & Jur. P. P. Ord.

Stre-

STrenuus infisit Patris vestigia Natus,
Et vetus in simili renovatur Prole NEANDER.
Curia, Judiciū Præses, lectusque Senatus
Applaudunt. Tegis innocuos, & turba nocentum,
Te causas orante, tremit, facunde NEANDER.
Nunc etiam Themidis cathedram cum laude frequentas,
Sensim ad Justitiæ summos abiturus honores.
Perge in virtutis procedere, tramite pulchro,
Et *rixæ autores* pœnis ostende cruentis,
Et voce ingenua pacis defende patronos.

Paucula gratulabundus ascripsit

Michaël Rhode, J. U. D.
& P. P. Ordin.

IN *Praxi* multum versatum, CLARE NEANDER,
Te tenus hac vidi, rigidum cur quæso subire
Optas *Examen*? Dic, *Practicus* an solet esse
Absque *Theoriâ*? Non nunquam: Nam Rabulæ sunt,
Sunt, qui collectis exemplis sæpe perorant
Elati causas. Hinc quæ *Prudentia Juris*
Sit tibi solemnis tua Dissertatio tradit,
Et dignum *Praxis* Te monstrat Honoribus esse.
Sit tibi perpetuæ laudi ergo *Scientia Juris*,
Et *Praxis*, sit DOCTORIS Titulusq; futurus.

Officii & Amicitia gratiâ
f.

Jo. Petrus Thiele / J. U. D. & Prof.
Publ. Extraord. ac Cam. Reg. & E-
lect. Advocat. Ordin.

I. N. D.
CLASSIS I.

DE.

INQUISITIONE ET AUTORE
RIXÆ IN GENERE.

SUMMARIA.

1. Inquisitionis definitio.	6. Commendata etiam Inquisitio
Jure Carolino.
2. Fundata hæc in Jure
natur.	7. Moribus & consuetudinibus
quoque frequens, imprimis
in Marchia nostrâ.
3. Deinde quoque in Jure
divino, quod probatur ex S.
Scripturâ, ubi simul ea, que
obstare videntur loca, ex
novo Test. resolvuntur.	8. De Autore rixæ in genere.
4. Fundata quoque in Jure
Civili: ibidem Responsio L.
ult. C. de Accusat.	9. Aliter verbum Autoris in
L. 15. C. de usu fruct &
habit: accipitur.
5. Alia objectio movetur &
resolvitur.	10. Aliter in tit. instit. ff. d.
Autor & consens. tut. &
curat.

A

II. Ali-

11. <i>Aliter in contractuum materia.</i> 12. <i>Donator quoque sustinet hanc denotationem.</i> 13. <i>Aliter in L. 52. §. 1. ff. ad L. Aquil. qua acceptio nostro proposito satisfacit. Ibidem definitio Autoris rixæ.</i>	14. <i>Divisio Inquisitionis communissima, contra Oldendorpium, qui unam eandemque saltem statuit, & alios, qui triplicem faciunt inquisitionem.</i> 15. <i>Differentia inter generalem & specialem Inquisitionem.</i>

§. I.

Inquisitionem Autoris Rixæ exhibituro, ne vocum descriptiones, etsi brevibus paucisque, præfari omittat, inprimis id negotii incumbet. Igitur quod verbum *Inquisitionis* attinet, nullum fore mihi persuadeo, cui non satis perspectum sit, vocem *Inquisitionis* ab inquirendo derivari; sic quoque in vulgus patet, eam formaliter describi solere *per legitimam in formationem ex mero Judicis competentis officio ad investiganda delicta descendentem*. Carpz. P. III. Prax. Crimin. Qu. 107. n. 5. Quicquid aliàs sentiant DD. citati à Bartol. in L. 2. §. si. publ. ff. ad L. Jul. de Adult. Re enim penitiùs inspectâ Judice legitime facta, & per *inquirere* nihil aliud quam veram informationem delicti commissi seu perpetrandi capere, intelligi potest. arg. L. 1. C. de Custod. Reor. Novell. 128. c. 21.

§. II

§. II.

Fundata verò est hæc inquisitio in ipso Jure naturæ, utpote quò necessariò potestas aliqua ad jura regenda, & contra invitos exequenda, delictaque puniendi, constitui debuit; certum autem est, & ex ipsâ medii sequitur necessitate, quod, cum potestas hæc justitiam administrandi, delictaque puniendi, homini data sit, ei omne id datum censeatur, sine quò Justitia contra delinquentes explicari nequit; At verò indubium non vocabitur, sine inquisitione maleficia investigari ac puniri non posse; & hinc inquisitionem per consequens Juris naturalis esse in confesso manet. *Excel. Dn. Præs. in Post. 13. Jur. Gent.*

§. III.

Commendata deinde quoque invenitur Jure divinò *Deut. XVII. 2. 3. & 4.* ubi Lutherus: *Wenn unter dir in der Thor einen / die dir der Herr dein Gott geben wird / sich finden wird &c. & paulò post in versicul 4. Und wird dir angesaget / und hörest es / so solt du wohl darnach fragen / und wenn du findest / daß es gewiß wahr ist &c.* Cum quò congruit *cap. præced. XIII. 12.* ubi eadem verborum formula traditur, Judicesque ad inquirendum indefessè admonentur. Nec obstat hisce sermo Servatoris nostri apud *Johann. cap. VIII. 11.* ubi adulteram mulierem ita alloquitur: *Mulier si nemo te accusat, nec ego te condemno.* Ex quibus inferunt DD. ubi nulla accusatio ibi nec pœna aut condemnatio ita per consequens nulla inquisitio erit. At verò Resp. Servator non ideo abstinuit sententiâ, quod accusatio defece-

rit (illa enim non defuit, *vid. cap. V. 10.*) sed quòd Judicem secularem agere noluerit, verum majoris perfectionis ac virtutum interpretem & Doctorem se gesserit. Hoc verò officium in Processu præclare exercuit: nam cum ipsi à Pharisæis adduceretur, prædicta uxor in adulteriò comprehensa, ut per suam sententiam eam condemnaret ex L. Mosis, adeò rem non curavit, ut aliud ageret & lineas duceret; factòque hoc ostendit, quàm ad se hanc rem pertinere noluerit; Urgentibus verò Pharisæis, tandem ita se extricabat: Qui inter vos siue peccatis est, primum lapidem projiciat in eam: quæ non erat sententia defactò delatò, sed doctrina moralis ad delatores, ne in aliis reprehenderent, cujus ipsi magis rei existerent. Quam doctrinam ex professò inculcavit *Matth. VII: 1. & seqq. & Luc. VI. 37. 39. & seqq.* Pariter egit cum adulterâ; quam nec condemnavit, nec absolvit, quæ sunt partes Judicis; sed cum monitis de pœnitentia & emendatione vitæ dimisit. *conf. Luc. XII. 13. & Excell. Dn. Præs. Posit. ult. pro explicat. Jur. Gent. Aliter paulò dict. loc. Johannis Carpz. Prax. Crim. P. III. Qu. 103. n. 26.* Interpretari aggressus est, & quòd nemo sine accusatore damnandus sit, arguere inde videtur; quàm sententiam salvâ autoritate & existimatione incomparabilis Jcti, ita absolute meam facere aut ex ea sola ratione defendere inquisitionem non adeò, sed & ipse postea n. 7. non multum à nostrâ hac explicatione recedit. *Add. Exod. II. n. & 13. Prov. XX. 8. & cap. XXIV. 11.* Inquisitionem deinde confirmavit ipsum
 Jus

Jus Canonicum, ostendique id poterit satis clarè ex
cap. si audiveris 32. c. 23. Qu. 5. §. cap. Evidentia 9. c. qualiter
17. item cap. 24. X. de Accusationibus.

§. IV.

Quid de Jure civili sentiendum, paulò gra-
 vior est quæstio; Putant enim nonnulli, regulariter
 hoc jure prohiberi inquisitionem, per *L. ult. C. de Ac-*
cusation. ubi: ut quicumque in discrimen capitis accersitur
non statim reus qui accusari potuit existimetur, sed quisquis
ille est in judicium veniat, nomen rei indicet, vinculum in-
scriptionis arripiat, custodia similitudinem patiatur. Hinc
 generaliter concludunt, non posse quem reum repu-
 tari aut in aliquem inquiri, nisi quis adsit, qui vices
 accusatoris suscipiat. Verùm, spretis his omnibus,
 regulariter eam permitti juxta *L. 13. ff. de officio Præsid.*
 asserere non dubito: quippe Præses ibi malis homi-
 nibus, uti latronibus, Sacrilegis, furibus, Rempubl.
 purgare admonetur: quorsum pertinet *L. 7. C. de*
Accusation. quâ ipsâ citra solennem accusationem judi-
ci talis licentia data dicitur; imò Reipubl. interest,
nec crimina, etiã cujuslibet generis, maneant im-
punita arg. L. 4. ff. ad L. Aquil. Et, cum Magistratus
officium sit, vindicare crimina, sufficit, si resciverit,
ea commissa esse, quod per accusatorem fit regulariter:
qui proinde non intervenit ut requisitum vindicandi
criminis, sed ut instrumentum ejus cognoscendi;
& igitur, si aliunde id cognoscitur, perinde est arg.
§. si quidem. 24. Inst. de Legat. Itaque d. l. fin. de sola
accusatione, non verò inquisitione intelligendam
 esse autumo & merito additum, ne statim quis
 pro

pro nocente habendus sit, qui accusatur, forte calumniose. Neque ut quis accuset, sed ut ipse in Judicium veniat & cautionem præstet, insuper in alleg. textu desideratur.

§. V.

Nec secundo obstat quod *Ulpianus in L. 6. §. 2. ff. de Munerib. & Honorib.* asserit, quod nemo debeat ad honoribus vetari, qui accusatorem non habeat sed Resp. (a) A cessatione unius effectus non posse inferri ad cessationem totius rei. Et si inquisiti nondum vetentur honoribus, sed tantum accusati, inde tamen non sequitur, inquisitiones non fuisse licitas. Ita in accusatione requiruntur solemnia libelli *L. 3. ff. de accusat. litis contestationum: L. 26. ff. cod. quæ cessant in Inquisitione. c. 5. §. sunt & alii X. ut lit. non contest.* Resp. (β) Quod ibi dicitur de Accusatione, non excludit idem Jus in inquisitione, quippe quæ & ipsa in locum Accusationis succedere solet. *cap. cum oportet. 19. X. de Accusat. Maranta de ordin. Judic. P. II. n. 3. p. m. 18.*

§. VI.

Jure Carolinò præ cæteris arridet *Artic. 219* ibi: Wo aber die Obrigkeit ex officio und von Ampts wegen wieder einen Mißhändler mit Weinscher Anklage oder Handlung vollensführe/ so sollen die Richter &c. Hæcce etiam corroborat *Artic. præced. 214.* ubi læso non agente vel accusante, Judici ex officio reum in vincula conjicere, in eum inquirere, & pro qualitate delicti punire committitur. Et hinc ultimum locum dict. ordin. Crimin. de

de Accusatione non satis accuratè intelligit ac explicat celebr. JCrus Matthias Stephani in annot. ad dict. artic. 214. dum in isto Articulo inquisitio, deficiente accusatione, Judicis officio clarè commissa, & eventualiter præcepta videtur. *Pet. Heig. P. 1. Qu. 39.*

¶. 20.

§. VII.

Tandem ad mores consuetudinesque me ætingo, ubi vero res procul dubio satis est clara, imò quamvis Jure civili inquisitionis Processus ad extraordinaria remedia referri soleat, de consuetudine tamen hodiernâ ad ordinaria, qualis ipsa est accusatio, spectat. *Clar. Lib. V. sentent. §. ult. Qu. 3. n. 6.* quod ita inspecie in Marchia nostra præcedenti seculo per Constitutionem expressam Electoralem cautum fuit, cujus verba, (quoniam hæc constitutio in omnium manibus non versatur) apponam; *ibi. in Judicio criminali per viam inquisitionis procedendum; und die Ursache des verdachts nach Brandenburg zu verschießen und zwar dieselbe Ursache zu articuliren und zu belehren / ob die zur Gefänglichen Einziehung gnugsam &c.* imò talis consuetudo eò magis conservanda, quòd jure divino & naturali maximè conveniens est, nam & in sacro Codice Judicantibus acriter imperatur, ne ad delicta connivere præsumant, sed potius eorum punitionem, ad evitandam rem pessimi exempli, dum nemo invitus ad agendum aut excusandum compelli possit, & sic delicta remanerent impunita, inprimis curare teneantur. *conf. capit. Quidvis X. de Reg. Jur.*

§. VIII.

§. VIII.

Generalibus hisce de inquisitione, ejusque usu excussis, ad vocem autoris rixæ me confero, & cum verbum hoc diversimodè in jure capiatur, ac multifariam patriatur significationem, hoc vocabulum paulò penitiùs perlustrabo.

§. IX.

Frequens primò est ea acceptio Jctis, quâ verbò autoris eum, cujus autoritate quid factum est indicant, qualis significatio est in *L. 15. de usufr. & habit.* ubi Juris peritissimus Salvius Julianus hoc titulo condecoratur ab ipso Imperatore, *conf. Förster. Histor. Antiq. Jur. civil. L. II. c. 72.* eodem modo accipitur in *L. 2. §. 13. ff. de origin. Juris.*

§. X.

Aliter explicatur in *tit. Institut. & ff. d. autoritate & consensu tutor: & curat.* ubi tutor autor dicitur fieri i. e. quod agitur probare negotiumque confirmare. *L. 3. ff. eod. tit.* Ita in *L. 7. ff. ejusd. tit.* tutor etiam in rem suam aliquando autor fieri reputatur.

§. XI.

In contractum materiâ non rarò terminus iste occurrit, siquidem communiter venditor hoc ipso titulo indicatur *L. 63. §. 1. ff. de Eviction.* ubi Cajo Seja fundum Tusculanum à Lucio Titio emerat, & quæstione motâ Fisci nomine autorem i. e. venditorem, laudaverat, & in §. seq. ibi. *si emptor appellavit bonam causam vitio suo ex prescriptione perdidit, ad autorem reverti non potest. add. L. 53. §. 1. eod.*

§. XII.

§. XII.

Similiter in donationibus sæpe donator eandem sustinet denotationem *L. 3. C. de Donat. que sub. Mod. & condit. ibi. Ei, qui liberalitatis autor fuit &c.* Neque infrequens in materiâ delictorum est vox ista, ac regulariter sumitur pro eò, cujus intuitu seu suafu negotium seu delictum susceptum ac inceptum est. Huc referunt *L. 29. C. de Furt. ibi. Domino concedente res ejus ad suasionis autorem pertulerit &c. L. 38. §. 2. de pæn. tot. tit. de seditios. item per quem factum, quo minus quis in Judicio &c.*

§. XIII.

Sed nulla harum, quas jam exhibui, locutionum proposito meo præsentî satisfacit, & hinc propiùs jam rem aggredior, ac eâ mente, animoque autorem rixæ intueor, qualis in ipsâ *L. 52. §. 1. ff. ad L. Aquil. inspicitur.* Occasione ergo hujus *L. definnimus eum, quod sit is, à quò primùm injuria, & rixæ causa capit, unde ipsa interdum mors evenire solet.* Dico, à quò injuriæ illatæ cœperunt, sive scil. reales sint sive verbales, has namque jurgium sequi solet, donec tandem ad ipsam rixam mortemque perveniat. Vocatur aliàs hic autor Princeps & principium injuriæ. *conf. Brunn. in Comment. ad dict. L. 52.* Ita quoque rixosi audiunt omnes, qui rixis talibus delectantur, tanquam re abominabili universis, inter quos nempe naturâ cognatio intercedit. *add. L. 3. ff. de J. & J.*

§. XIV.

Miscê hõc fonte Inquisitionis & autore rixæ
B & vo-

& vocabuli descriptione explanatâ, ad ejus divisionem pedem promoveo, non tamen agnoscendo triplicem inquisitionem, specialem nimirum, generalem, & generalissimam, multo minus generalem, specialem, & mixtam &c. quales distinctiones prolixè allegat Carpz. P. III. Qu. 107. Prax. Crimin. sed amplectendo communissimam DD. divisionem inquisitionis: in generalem nimirum, & specialem. Ut ut enim eam somnium dicat Oldendorp. Class. VII. n. 5. in somniô hæc potius dixisse ideò videtur, quia rationem negationis in eò ponit, quod generalis cum effectu esse nequeat, nisi ad specialem tandem progrediatur: Sepissimè namque contigit, ut per generalem inquisitionem Judici quidem decore delicti, non tamen de personâ delinquentis, contra quam specialem inquisitionem formare possit; vel è contrario, ut de personâ delinquente, non autem de delictò certò ac specificè constet; quò utroque casu ad specialem neutriquam aditus Judici patet. Inventa proinde est generalis, ut cum fructu fiat specialis.

§. XV.

Generalis dicitur tum ratione delicti, (ut scilicet Judex inquiret, an delictum commissum) quam ratione delinquenti, quis nimirum id commiserit, cap. sicut olim 28. X. de Accusat. Specialis verò, quâ Judex in delictum & personam, in generali inquisitione suspicionibus gravatam, specialiter inquiret, cap. Inquisit. 21. §. ad hæc X. de Accusat. Illa præparatoria est ad inveniendum delictum & delicti autorem, de quò

quò curia nondum habet notitiam; Hæc illam sequitur, & ad maleficium puniendum comparata est. L. 2 §. si publico ff. ad L. Jul. de Adult. Carp. P. III. Qu. 106. n. 10. seqq.

CLASSIS II.

D E.

INQUISITIONE RITE INSTI-
TUENDA AD CONVINCENDUM
AUTOREM RIXÆ.

SUMMARIA.

- 1. Inquiri in autorem rixæ Judex competens, non vero nisi prævis indicis.
- 2. Ad Inquisitionem hanc sufficit testimonium unius testis.
- 3. Sufficit etiam fama publica ad inquirendum; aut si actori delictum hoc in Judicio objiciatur.
- 4. Idem operatur confessio vulnerati.
- 5. Item inimicitia capitalis occisi.
- 6. Item propria autoris confessio.
- 7. Quomodo & quando specialiter in autorem rixæ inquirendum, & in hac speciali inquisitione testes ante litis contestationem inquisiti num examinentur. ibid. quomodo examinari debeat.
- 8. Cautela pro Judice ratione accusatorii Processus.
- 9. Quomodo examen formandum.
- 10. Lite negativè contestatâ, autoris rixæ defensio non de-

B 2

ne-

- neganda: item de probati-
one negativa.
11. Autore rixæ in probatione
succum bente, non statim
hic torquendas it. quomodo
convinci possit autor.
12. Qualis probatio in hoc de-
licto admittenda? Non vero
semiplena, nec ipsum Prin-
cipis assertum hic attendi-
tur. Item de modo probandi
per Indicia.
13. Indicia interdum operan-
tur, ut torqueri possit autor:
item de gradibus torture.
14. Tale est indicium, si autor
cum gladio nudato inrixâ
visus, aut ipse occisi inimi-
cus fuit; & quando cesset,
ibid.
15. Tale indicium facit ipsa
confessio propria certò re-
spectu extra judicialis; &
hac probanda plene,
ibid.
16. Idem efficit depositio u-
nius testu, omni exceptione
magoris (ibid. lex obsl. resol-
vitur.) Non vero fama
publica.
17. Fuga etiam inquisiti idem
operatur: interdum ipsam
condemnationem. ibid.
18. Quandoquè etiam ini-
micicia capitalis.
19. Id quoque colligitur ex
mandaciò seu variatione
Responsionis inquisiti.
20. Interdum & ipsa attestatio
occisi, concurrentibus aliis
adminiculis, aliis non. ibid.
21. Non vero periculosissimum
illud indicium, profusio
sanguinis.
22. Notantur due cautela pro
judice, & quando tortura
re iteranda. ibid.
23. Si plures torquendi à
quonam incipere debeat
Judex.

§. I.

Inquisitio in autorem rixæ locum ut obtineat legitimum, præsupponit præcipue iudicem, vel ratione domicilii, vel delicti commissi, vel deprehensionis rei, de quo *Carpz. Prax. Crimin. P. III. Qu. 110. n. 8. & seqq.* competentem, merum imperium, ac potestatem, uti vocant, gladii, seu de causis criminalibus cognoscendi ac crimina puniendi habentem *arg. L. 3. ff. de Juri. dict.* Non tamen ipsam posse vel generaliter vel specialiter inquirere, nullis præviis indiciis, instrumentis, aut testibus, patet *ex arg. L. fin. C. de probat.* nam ut & hic cautè procedat, necesse est, quippe per inquisitionem, etsi generalem, viri existimatio fugillatur, & facile læditur. *Manoch. Lib. 1. Qu. 89. n. 10.* & æque publicè interest, atque ad tranquillitatem reipubl. pertinet, ne cives & boni viri facile inquietentur, quam ut fontes puniantur. Observet præterea LL. & consuetudines cujusve loci *arg. L. 6. C. de accusat.* ne aliàs exceptio inepti Libelli, seu potius ineptæ inquisitionis processum reddat nullum: *arg. L. Libellorum §. 1. ff. de accusat.* Imprimis igitur causas, quibus iudex ad inquirendum impellitur, pertractandas esse arbitror.

§. II.

Ad inquisitionem igitur rixæ instituendam sufficere solet primo testimonium unius testis, etsi non omni exceptione majoris: imò DD. eum in casum id extendunt, ut locum ea habet etiam ubi inimicus tale testimonium de autorem rixæ deposuerit; quod tamen rectius non admittitur *per c. 24. vers. ex*

quibus X. de accusat. necesse verò inprimis est, ut appareat de delicti corpore: *Boss. in tit. Inquisit. n. 4.* nullo enim delicti corpore existente, nullus hujus inquisitionis poterit esse effectus.

§. III.

Secundo institui potest inquisitio præcedente famâ publicâ, seu diffamatione, scilicet hanc vel illam personam circumferri tanquam autorem rixæ: *cap. qualiter §. quando 24. X. de accusat. l. 2. §. penult. ff. eod. arg. l. 3. supra alleg. de officio Præsidi. & hanc ob causam ut iudex ulterius procedat, curare debet v. g. ut in autorem famæ inquirat, quem si repererit esse fide dignum, etiam specialiter inquirere in nominatum delicti autorem poterit; alias verò si vani saltem & vagi rumusculi feruntur, & vel eorum autor non satis sibi constet, vel non idoneus sit, saltem generaliter inquirat, quis sit autor? non autem v. g. an Titius sit? quâ de re *conf. Brunn. in Process. inquisit. c. IV. n. 14.* Idem dicendum, si v. g. quis causam civilem instituat, & per modum exceptionis actori tale delictum objiciatur, tunc enim iudici competenti satis via inquirendi aperitur.*

§. IV.

Tertio sufficiens solet esse indicium, confessio, & assertio in ipsâ rixâ vulnerati. *per l. 22. ff. ad SCtum Syllan.* non tamen talis denunciatus pro accusatore declarandus, cum modus per denunciationem procedendi minimè à modo inquirendi differat, imo iudici potius viam monstrat & ostendat, quâ

quâ per inquisitionem autorem delicti convincere possit. *Carpz. lib. III. Qu. 108. n. 54.*

§. V.

Quarto judici inquirendi via præparatur in casu, ubi inter occisum seu vulneratum, & nostrum autorem, magna ac gravis inimicitia intercessit, aut minæ præcellerunt, præsertim, si iste potens sit, qui minas suas facile exequi valeat *art. 32. Constit. Crimin. ad hunc conf. Stephani not.* multo magis, si fugerit autor, & constet de corpore delicti.

§. VI.

Quinto causam inquisitionis sufficientem supeditat propria autoris confessio extra judicialis: *art. 32. Constit. Crimin. ibi: So einer gnugsam überwiesen / daß er von ihm selbstem Ruhms / oder ander Weise ungenöthiger Dinge gesagt hat &c.* modo non risus jocive causâ talia locutus sit. ut præstantis & audacis nomen mereatur *Clar. Qu. 21. n. 4.*

§. VII.

Hoc modò inventâ jam certâ personâ, vel propriâ suâ confessione vel per alios satis gravatâ, videndum jam porro, quâ ratione in eum speciali inquisitione procedendum, & quomodo contra eum jam in specie dirigendus sit processus? Et quidem primario inquisitus, contra quem præcedentia extant indica, præviâ captivitate ex aminandus venit, ita ut ad Articulos inquisitionales respondeat, quod est instar litis contestationis. Puto, præviâ captivitate, quoniam specialis hæc inquisitio non nisi contra Inquisitum, seu autorem præsentem formari potest,

est, & hinc, ne hic per fugam inquisitioni se eximat, & per consequens totum processum faciat elusorium, in carcere (qui tantum custodia, non pœna esse debet. *L. 2. C. de custod. Reor. art. u. consl. Crimin. add. Stephen. ad ult. artic.*) conjiciendus est; iudex tamen hic circumstantias & qualitates observet, antequam ad capturam se conferat, necesse est; siquidem multa circa hæc delicta occurrere possunt, quæ omnia LL. definita non sunt. *Clar. Lib. V. Sent. §. ult. Qu. 28. n. 2.* (non autem in hac uti in generali inquisitione, testes audiendi sunt, antequam ab Inquisitōe lis contestata sit. *Brunn. Process. Inquisit. c. 8. n. 2.*) In illis verò articulis omnes ut ponderentur circumstantiæ delicti auctoris rixæ, v.g. quò locò, quò mense, quibus personis, quâ die & horâ, si auctor hic urgeat, & in iis defensionem quærat, rixa incepta, & commissa sit, prudenter monet *Maranta in Speculo Aurèo p. VI. n. 37. p. m. 300.* ne inquisito huic aliâ defensio tollatur, quæ ipsi nunquam deneganda est. Quomodò verò in eâ ratione probationis ac deductionis innocentæ procedendum sit, *vid. Carpz. P. III. Qu. us. prax. Crimin.*

§. VIII.

Notanda hîc etiam cautela pro Iudice, qui videlicet, antequam inquisitionem formet, citare possit offensum in rixâ, aut proximiores occisi consanguineos, quibus competit Jus injuriam suorum vindicandi & prosequendi; *Gloss. in cap. Presbyter. Qu. IV. Harprecht. in princ. instit. de injur. l. §. 5. ff. eod.* ut declarent an accusationem instituere eamque pro-

prosequi velint; quoniam, si apparet accusator, cessat Inquisitio, & ubi adest remedium ordinarium ibi expirat extraordinarium quale de jure civili est inquisitio. *L. 2. C. de accusat. Marant. cit. loc. n. 38.* Imò accusatore succumbente in probatione, nihilomius postea Judex ex officio inquirere poterit, & quidem eò magis, si evidentiores præsumptiones se offerant. *Clar. S. fin. Qu. 57. n. 3.*

§. IX.

Quod ipsum jam examen concernit, judicis partes erunt, ut in formatione Articuli singula singulis includat, non verò unò articulo plura contineantur, v. g. *Ob der Inquisit die Schlägerey angefangen / und nachgehens den Entleibten erschlagen &c.* & sic optimè à Scabinis Lipsiensibus pronunciatum: *Dass inquisit noch einstens Articul weyse zu befragen / und seine Frage auf jede Articul / darin nichts als ein Interrogatorium zu setzen / absonderlich zu thun angehalten werde.* *Carpz. P. III. Qu. 113. n. 34.* sed & super omnibus circumstantiis eum interroget, necesse est, v. g. *Ob inquisit den Entleibten nicht kenne? ob er Freundschaft mit ihm geslogen? ob er sich nicht mit ihm verzürnet? wo solches geschehen?* &c. *Artic. 46. Const. Crimin.*

§. X.

Si omnia neget constanter autor rixæ, non statim Torturæ eum subjiendum esse præstantes arbitrantur DD. nec ipsi propterea deneganda erit defensio, quâ innocentiam suam Soli exponere paratus est, vel per se, vel per alios, de quibus prolixè

C

Carpz.

Carp. P. III. Qu. 415. L. 5. in princ. L. 19. de pœn. inprimis si negativam probare velit, & ostendat, illò tempore seu die, vel eâ horâ ipsum in hõc vel illò locò non fuisse, ubi scil. rixa, aliaque mala commissa sunt. Benè igitur faciet hic Inquisitus, si indicia ad-versus se adducta contrariis conjecturis tollere ac elide-re valeat, quod DD. Practici in genere vocant: probare suum alibi: Ita Roscius, cùm diceretur occidisse Pa-trem, defensus à Cicerone hõc argumentò: A scenâ rediens, occisus est ad Balneas Palatinas: Ruri fuit filius. Ergò non occidit patrem filius. vid. L. 185. de R. J. Artic. 47. Const. Crimin. Menoch. L. 5. presupt. 48. n. 10. seqq add. Disput. sub Præs. Excellen. Dn. Præs. habita de Directâ Probatione negativâ.

§. XI.

Si deficit jam in probatione Inquisitus, neque tum ad Torturam confugiendum, i. e. ad violentas istas quæstiones. Nov. 134. c. fin. de quib. Cassiodor. L. III. Epist. 46. ait: *gradus est spem repentinae mortis expetere, quam tormentorum crudelia suscipere*; sed cautè hic procedendum: & cùm Inquisitus delictum fateri nolit, operam navare debet Judex, ut eum aliis probandi modis convincere possit; convictus enim probationibus non minus ac confessus condemnatur. L. 16. C. de pœn. Compendiosam probandi viam exhibet Jctus in L. fin. C. de probat. nempe 1. per testes: 2. Instrumenta: & 3. de-mum per indicia, qui modus artificialis dicitur.

§. XII.

Ex hâc L. communiter colligunt DD. proba-tiones

tiones in Criminalibus luce meridianâ clariores esse debere, ut hinc ex femi-plenâ minimè quis convinci & condemnari possit: femi-plena enim probatio imperfecta est, nec Judici tantam fidem facit, ut condemnari queat reus; quod inprimis *ex L. 14. C. de accusat.* sumendum, ubi expressè graviora argumenta tam in criminalibus, quam civilibus desiderantur. *Gail. Lib. II. Obs. 94. & Lib. I. Obs. 208. n. 13. conf. Disput. sub. Præsid. Dn. Lymkeri habita, de Semiplen. probation. C. III. §. IV.* Et sic quoque in nostrò casu ad probandum autorem rixæ duo testes omni exceptione majores requiruntur, adeò ut nec ex solius Principis assertione & testimonio autor & Inquisitus hic condemnandus sit; ut exempla in contrarium de Henricò II. Gallorum Rege, & Paulo III. Pontif. Max. allegat *Bodin. de Republ. L. 6. c. 6.* Si enim Principis assertum sufficiens ad condemnationem esset, utique in facultate Principis staret, aliquid sine causæ cognitione contra Jura divina & naturalia occidere. *conf. cap. ven. n. 10. cap. Licet univers. n. 23. X. de Testibus.* (de ipsâ formatione verò articulorum probatorialium, & ipsâ depositione testium *vid. Carpz. Prax. Crimin. P. III. Qu. 114. n. 7. & seqq.) Artic. 67. ordin. Crim. conf. Deut. cap. XIX. v. 15. & cap. XVII. v. 7.* Alter modus per Instrumenta probandi, quamvis certum sit, quòd aliis in delictis etiam per Instrumenta probari quid possit, de quâ probatione pluribus *Brunn. in Process. Inquisit.* in autorem tamen rixæ adhiberi vix potest, nec locum sibi ullò modò vindicabit, Tertium itaque

aggredior modum probandi per indicia, cum quæ non sufficiunt, ut inquisitus statim pro autore rixæ habeatur, illud tamen operantur, ut propius ad veritatem accedit possit, adeò ut præviis sufficientibus indiis inquisitus urgendus sit, ut ipse delictum confiteatur. Fit verò hæc convictio denique per Torturam, tanquam subsidiarium remedium; locum enim habet, si aliæ probationes non adsunt. *Carp. P. III. Qu. 122. n. 8. & 9.* Quod remedium, quando locum habeat, operæ pretium puto ut paulo clarius explicem; licet enim ea indicia certis LL. definiri non possint, sed Judicis arbitrio, quænam inveniuntur sufficientia, cum certum quid de iis statui nequeat, relinquendum non pauci putent, *arg. L. 3. §. ejusd. ff. de Testibus*; nihilominus tamen varia, veluti exempla, tradi solent ac possunt, ex quibus præsumptio contra hunc autorem, aut minùs plena probatio, vel ex confessione, vel unius testis depositione elicitur.

§. XIII.

Nec adversatur, quod torquere non liceat milites, decuriones, nobiles, studiosos, Clericos & similes person. *L. 8. & 16. C. de questionib. L. 8. & 10. C. de dignit.* nam illud singulare harum personarum beneficium est, quod tamen in atrocissimis illis maleficiis, quæ instar criminis læsæ Majestatis sunt, & ad illud accedunt, locum non habet, ubi nemo excipitur. *L. Nullus. C. ad L. Jul. Majest. L. 21. C. de Fals. L. Proditores. ff. de Re. Milit. Carp. Qu. 118. n. 39.* Quod gradus tamen torturæ (tres enim regula-
rites

riter ejus gradus referuntur infirmus, medius, & fumus, eti quinque statuat *Clar. S. ult. Qu. 64. n. 31.*) ante omnia ratio Judici sapienti habenda est qualitatis personæ & indiciorum; dantur enim variæ hominum conditiones. Hinc *Menoch. Lib. II. de Arbitr. Jud. quest. Cent. III. Cas. 271.* docet, torturam, adhibendam esse cum moderamine secundum qualitatem personæ delicti, indiciorum *conf. art. 58. const. Crim.* Exceptæ sic suprâ personæ, nec tam facile nec tam graviter torquendæ sunt, uti ceteræ, quæ nullum habent privilegium.

§. XIV.

Sufficiens igitur ad torturam indicium erit, si autor hic in rixâ principaliter cum gladiò nudatò, aut alio simili instrumentò visus sit, quippe animus occidendi ex instrumentò tali præsumitur *in L. 1. §. Divus ff. ad L. Cornel. de Siciariis*, aut, si ex locò istò gladiò sanguine purpuratò, aut vestimentis eruore tinctis, processisse deprehensus sit: militat enim præsumptio contra eum, qui rixæ autor est, & inimicus occisi. *art. 34. Const. Crim. Zanger de Tort. c. 2. n. 61. & 162.* Cessant verò indicia, si autor hic contrariis in medium probationibus adductis aliud ostendat: v. g. se gladium alteri commodavisse, aut illum ipsi ante rixam surreptum esse *Carpz. P. III. Qu. 122. n. 7.*

§. XV.

Quæstioni ut subjiciatur hic Inquisitus, facit quoque præsumptio ex confessione propriâ extrajudicialis. Cujus reirationem esse volunt communiter DD. quòd talis confessio extrajudicialis facere

soleat semiplenam minimùm probationem. *Bartol. in L. admonendi ff. de Jurej.* Verùm cùm hîc agatur res magni momenti, & nihil crudeliùs sit, quàm hominem, ad divinam imaginem conditum &c. equuleis, fidiculis, torquere & quasi excarnificare, sententiam hanc cum *Menoch. Lib. I. Qu. 89. n. 14. & seqq.* probo, si talis confessio cum rei, loci, temporis, aliisque circumstantiis conveniat: aliàs enim metus torturæ suspectam facit confessionem ipsamque indicium. *conf. Blanc. de indiciis n. 207.* Idem dicendum, si non ferriò, sed jocosè facta, v. g. inter pueros & similes personas; talis enim confessio prorsus est nulla. *Martil. Pract. Criminal. §. diligenter n. 36. Ummius Disput. 13. n. 58.* Necessariò verò ipsa confessio probanda est duobus testibus omni exceptione majoribus, aut testimoniò unius, omni exceptione majoris, accedente suppletorio Juramento. *Bartol. ad L. ult. ff. de quæstionib.*

§. XVI.

Simile indicium resultat ex depositione unius testis, omni exceptione majoris, i. e. testis, cui nulla exceptio objici potest, vel qui nullâ ratione potest rejici: ein Glaubhaftiger/ guter/ und unverwerfflicher Zeuge/ der Unverläumdēt/ und sonst mit keiner trechtmäßigen Ursache zuverwerffen: quippe hâc ratione delictum semiplenè probatum est; ad torturam verò semi-plena probatio sufficit, (non obstante *L. fin. C. de Probat.* Resp. enim, quòd ibi non de torturâ agatur, sed de ipsâ sententiâ condemnatoriâ, ad quam semi-plena probatio non admittitur. *Zaf.*

ad

ad ff. de quæstion. n. 9.) Ord. Crim. art. 30. Linker. in cir-
 Dissert. cap. pen. §. IV. Glos. ad L. 3. C. ad L. Jul. Majest
 Bartol. ad L. §. idem & L. Maritus ff. de quæstion. modò
 non aliæ conjecturæ seu circumstantiæ resistant.
 Malè hic DD. de solâ famâ idem prædicant quasi
 ad quæstionem satis præsumptionis præ se habeat, etsi
 vice quasi sit accusatoris. Nec his adversum erit, quod
 fama instar publici testimonii sit fidemque augeat, ac
 inter species semi-plenæ probationis à DD. referatur.
 Nam ad torturam non satis prægnans causa est,
 neque propriè semi-plenè probat; imò hæc DD. opinio
 omni destituitur Juris textu. Et hinc certè concludi-
 tur, quamvis ad inquirendum, non tamen ad tor-
 quendum inquisitum Judici occasionem præbere.
 Clar. §. fin. Qu. 21. n. 1. Zaf. ad ff. de quæstion. n. 15. cap.
 qualiter & quando X. de accusat. Imò fama plus mali.
 quam boni regulariter minari solet: quod Seneca,
 Trag. ed. egregiè Lib. 4. hic verbis, *Fama vix vero favet*,
 expressit.

§. XVII.

Prægnans porrò ad Torturam indicium &
 suspectum facit, quasi autorem cædis, fuga inqui-
 siti: quod tamen ita intelligi puto, si v. g. quis talis
 homicidii ab illo reus reputetur, aut accusetur, quo-
 modò, ipsâ fugâ probatâ, ferè probatum erit deli-
 ctum: quod procedit in utroque casu, ubi scil. quis in
 carcere, vel extra illum constitutus, effugit. L. Deser-
 torem ff. de Re milit. L. 1. & 2. C. de Desertor. Me-
 noch. L. 1. Præsumpt. Qu. 89. n. 42. Sciendum
 quoque, quòd & ille habeatur hoc casu pro
 fugi-

fugitivò, qui se ad fugam præparat: *Boër. Decif. 215. n. 2.* eadem enim suspicionis causa hic est, sive quis in fugâ sive in procinctu sit. *Côlcr. p. 1. de Process. Exec. 2. n. 127. Gail. Lib. II. obs. 109. Ummius Disput. XVIII. n. 9.* Si verò fuga hæc cum effractione & conspiratione fiat, non solum indicium ad torturam, verum etiam ad condemnationem operatur. *L. in eos 13. ff. de Custod.* Cessat verò hæc præsumptio I. si hic, cui fuga objicitur, spontè iterum in Judicium veniat, ac ritè se defendet. *Bartol. ad L. quod si fug. §. Scientia ff. de Ædil. Edict. II.* si hic negotiationum vel similibus causâ procul ab urbe recedere solitus sit. *Bartol. ad L. Bona fidei C. de Jur. J. III.* In eò, qui injustè fuerit detentus. *L. I. de bon. cor. qui ante sentent. Sc.*

§. XVIII.

Idem operatur inimicitia capitalis, non quidem sola, sed concurrentibus aliis indiciiis, uti v. g. si inimicus minatus, qui minas exequi solitus est, aut si visus sit in armis per locum transire ubi occisus in ventus est, aut si inquisitus hic visus sit cum interfectò altercari, eique gladiò vel aliò instrumentò vim inferre, at non, si tantum interfuerit eòdem tempore, quò tota rixa, ipsùmque homicidium secutum. per *L. 3. §. ejusd. ff. de Testibus L. 1. §. præterea ff. de question. C. II. n. 61.* Nec solæ minæ, non concurrentibus aliis ad inimiculis illud efficient.; multa enim verba sæpe calore iracundiæ proferri solent, quæ executioni non statim mandantur. *arg. T.*

Farnosi

Famosi. §. 1. ff. ad L. Jul. Majest. vid. Corpz. Præs. Crimin.
p. III. Qu. 121. n. 50. seqq.

§. XIX.

Talem quoque præsumptionem facit mendacium & ipsa variatio responſionis ipsius inquisiti; imprimis si variatio hæc propriam concernit defensionem ac cum trepitatione conjuncta sit. *Barthol. ad L. de minore. §. plurimum. n. 3. & in L. ult. n. 3. ff. de quaſtion.* Evaneſcit verò hoc indicium si variatio hæc ipsius inquisiti defensionem non rangat. *Blanc. in Tract. de Indiciis & Tortur. n. 269.* Quò tamen casu territioni reali locum eſſe inſuper volunt DD. cujus quoque gradus cùm ſint, ſolent illi formulâ definiri: uti, daß dem inquisito der Scharfrichter für zuſtellen/ alle ſeine zur Peinligkeit gehörige Instrumenta für zulegen/ und zu thun/ als ob er ihn angreiffen wolte. Vel ita ulterius; Daß der Gefangene dem Scharfrichter auf die maſſe zu untergeben/ daß er ihn mag angreiffen/ ausziehen/ zur Leiter führen &c. Interdum verò, concurrentibus aliis circumſtantiis, additur: Und/ wo dieſes bey Inquiſiten nichts fruchtet/ wird dem Nachrichten ferner Gewalt verſtattet/ mit den Daumschrauben und Schnüren den Anfang zu machen/ jedoch/ daß es bey dem Verbleibe. *Differ. ſub. Præſid. Dn. Caſp. Ziegler. Witteberg. habit. de Torturis c. II. §. VII.*

§. XX.

Denique ſimile indicium exhibet quoque ipſa atteſtatio offenſi ſeu occiſi, ſi nimirum moribundus ex vulnere certum autorem rixæ conſtanter & cum
D magna

magnâ asseveratione occisorem nominaverit, aut hoc Jurejurandò corroboraverit, accidentibus aliis ad miniculis; sola enim asseveratio morientis absque aliis causis non faciet integrum Torturæ indicium; quod collig. ex ord. Crim. articul. 25. §. Zum sechsten Ibi: so ein Verlehter oder Beschädigter aus ehlichen Ursachen jemand der Missethat selbst zeigt darauf stürbet / oder bey seinem Eyde betheuret &c. unicus enim testis non omni exceptione major minimè facit indicium ad hanc quæstionem quòd verò hic omni exceptione major non sit, ex eò probatur, quoniam nemo pro se ipsò seu in causâ propriâ idoneum testimonium dicere potest. L. 10. ff. de Testib. L. 9. C. eod. Videndum itaque an alia adhuc adminicula adsint. L. 3. ff. §. 1. ad Scutum Syllan. Nulla verò hæc erit præsumptio, si moriens alienus à mente & intellectu fuerit. Marsil. in Pract. Crimin. §. diligenter n. 123.

§. XXI.

Quid sentiendum de periculosissimò indicio, quod oritur ex ipsâ profluxione seu ebullitione sanguinis, jam tum alii ad ravium usque pertractarunt, & cum ea sæpissimè in putrefactis corporibus contingat, hinc maximè fallax est, nec sufficiens ad torturam dictitandam, ubi benè arguit Carpz. Pr. Crim. p. III. Qu. 122. n. 28. & seqq. etsi contrarium vellet Berlich. P. IV. Conclus. II. n. 74. & alii non prorsus rejiciendum, aliis quibusdam adminiculanibus præsumptionibus, existiment. Carpz. d. l. n. 36. Nos penitus inane ac superstitiosum credimus, tum ex rationi-

tionibus à *Carpz. d. l. n. 30. 31.* allatis, ubi ipse testatur, verò reò præsentè nihil emissum, aliò suspectò sc. in fonte, emissum fuisse: tum imprimis, quia nihil naturalius & facilius, quàm ut recenti cadavere sanguis jam impeditus, quos solet meatus percurrere, exitum, quâ viâ per nares, os vel vulnus patet, quærat.

§. XXII.

Alia adhuc allegari potuissent, verùm cum eorum tanta sit amplitudo, ut certis limitibus describi, aut certa ob varietatem circumstantiarum regula, ut supra dictum, de iis statui nequeat, sufficiant interim hæc, duabus saltem pro Judice hóc passu notatis cautelis; primò, quòd hîc, novis conjecturis resultantibus, si inquisitus pertinax in negandò sit, aut, si id, quòd in tormentis confessus est, postea non ratificet, torturam iterum & tertium reiterare possit, antequàm reum absolvat. *art. 57. Const. Crim. L. 18. §. 1. ff. de question.* Excipitur casus, si tortus probabilem causam & errorem suæ confessionis probaverit, per expressam limitationem dicti *artic. verb. Es wäre den / daß der Gefangene &c.* Errore enim confessionis probatò, cessat præsumtio ex confessione nata.

§. XXIII.

Altera cautela est, quòd Judex in casu, ubi plures æque sunt suspecti, & omnes tormentis subiciendi, valdè sit providus, & incipiat ab eò, qui maximè timidus est, aut teneritudine lubricæ ætatis prius quid fateri creditur. per *L. 18. pr. ff. de question. conf. L. 1. §. 2. cod. tit.*

D 2

CLAS.

CLASSIS III.

DE.

POENA AUTORIS RIXÆ.

SUMMARIA.

1. <i>Pœna autoris rixæ non est arbitraria, sed gladii, si de ejus animo occidendi constet, imprimis si ipse interfecit ibid. Nec audiendus quando se in periculo mortis constitutum fuisse allegat.</i> 2. <i>Qualis pœna, si plures</i>	<i>sint autores rixæ, ubi distinguendò Resp.</i> 3. <i>Quid Juris circa absentem & fugientem autorem rixæ, item an admittendus sit in ejus inquisitione Procurator, ut. an Judicium; ut contumacem condemnare liceat.</i>

§. I.

Convictum, & post torturam ratificandò confessum autorem nostrum, tandem sequitur pœna, & quamvis hæc aliàs per *artic. 148. Const. Crimin.* in genere arbitraria esse soleat; si tamen de animo occidendi autoris constet, ipsum scilicet propterea rixam movisse, ut homicidium sequatur, regulariter pœna gladii obtinebit, etsi in ipsò tumultu alius, qui fortè nescitur, occidit. Hic enim pro omnibus excessibus perpetratis puniendus, dum ipse faber suæ fortunæ est: æquum ergò, ut quos fecit aliis compedes, faber

ber ipse gestet, & ne delicta hæc gravia maneant, impunita. *arg. text. express. in L. 6. C. ad L. Jul. de vi. publ. L. 3. §. 4. ad L. Cornel. de Sicar. L. 10. ff. de serv. corrupt. æquius est præ cæteris teneri eum, qui Princeps fuerit delicti; Brun. ad dict. LL. Menoch. Cas. 362. n. 23. multò magis verò si ipse & interfecit. L. 11. §. 2. ff. ad L. Aquil. artic. 148. Const. Crimin. Gail. L. II. Obs. 109. n. 3. nec eum juvabit, si autor allegare vellet, se in eadem rixâ in discrimine vitæ confitutum fuisse nisi provocatum occidendò se ipsum defendisset: quoniam offendendo non defendendo in id discrimen venit, nec proinde pœnam ordinariam homicidii evitabit. Carpz. P. 1. Qu. 29. n. 42. (ubi egregias rationes contra se ipsum in Qu. 25. n. 51. allegat) Imò in eò qui sponte & suâ culpâ se in periculum conjecit, non habetur id pro defensione. L. 11. ff. ad L. Aquil. L. 151. ff. de R. I.*

§. II.

Sic porrò gravior est quæstio, quænam pœna locum obtineat, si non unus, sed plures tales reputentur autores rixæ, & de eò, qui occidit, non constat; ubi distinguendò Resp. Aut datâ operâ, deliberatòque animò rixam ad occisum interimendum moverunt, adeòque destinatò propositò ac voluntate, hominis occidendi gratiâ, sibique invicem opem tulerunt; aut non hòc animò, sed fortuitò casu homicidium contigit. Priori casu omnes pœnâ ordinariâ capitali afficiuntur (etsi unum tantummodò vulnus inveniatur lethale) L. 3. ad L. Jul. de vi

publ. art 148. Const. Crimm. verb. so etliche Personen
 &c. ex naturâ enim delictorum tot pœnas esse de-
 bere conveniens est, quotquot delinquentes seu h. l.
 autores rixæ, ita ut ad pœnam mitigandam in præ-
 senti casu ne quidem reverenda ratio *capit. 4. X. de*
Cleric. excomm. At casu posteriori, quoniam causa
 propinqua seu ordinata mortis in his autoribus ces-
 sat, de quâ propriè *L. 15. ff. ad L. Cornel. de Sicar.*
 loquitur, hinc meritò pœnâ arbitrariâ seu extraor-
 dinariâ puniuntur, & quidem vel pecuniariâ, vel
 etiam relegatione. *L. 11. §. 4. ad L. Aquil. arg. L. ne-
 mo C. de Episcop. audient. Clar. §. Homicidium vers. 37.*

§. III.

Restaret abhuc, ut tractarem quid juris circa
 absentem & fugientem autorem rixæ; verùm quo-
 niam procurator ejus in tali inquisitione non admit-
 titur, uti docet nuperrima *Dissert. sub Præsid. Excellen-
 Dn. Præsidis habita de Judice, Jusignorante Class. II. §. 11.*
 illud supersedeo, & sufficiet, si coronidis locò pauca
 hæc prioribus addo, quòd Judici interim incumbat ut
 fugitum, si ad citationem edictalem venire nolit,
 vel absentem literis patentibus durch öffentliche Stöß-
 Brieffe persequatur, si verò nec eò modo ad com-
 paritionem adigatur, ei permittatur in bonâ ipsius
 grassari, ac tanquam contumacem tùm quoad pœnam
 publicam tùm quoque interesse privatum eum
 condemnare. *Brunnem. Cent. 1. Decis. LII,*

p. m. 36.

S. D. G.

COROLLARIA.

I.

Civili non tantum Jure, sed omnium fere Christianorum, quin plurimarum Gentium Jure haud immerito profligata est Polygamia, at Jure naturalis ac divino eam prohibitam esse, non equidem satis apparet.

II.

Usuraria pravitas infamiam & privationem tam honestæ sepulturæ quàm testamenti factionis infert: quæritur, an id usu obtineat? Affirmativam nunc tuebimur.

III.

Committitur etiam Crimen læsæ Majestatis, quando privatus in Republ. ad eam evertendam seu labefactandam varios motus, aut in eam rem illicita conventicula excitat.

IV.

Ultimum supplicium præcipue seditiosis in ædibus sacris *L. 5. C. de his qui ad Eccles. confug. mīnatur.*

V.

Calumniator adhuc hodie dicitur, qui in alterius fraudem falsa denunciatur Judici.

VI.

Unde & talis ipsô Jure per *L. 8. C. de Calumniat.* fit infamis, aliisque pœnis pro ratione delicti ipsi infligen-

infigendis obnoxius est (multo magis si hic malæ
conditionis sit, germ. wan der Verläumber ein bö-
ses Gerichte für sich hat / und sonst verdächtig ist.)

VII.

OMne bellum est justum, nec datur bellum inju-
stum.

VIII.

Dominii Jure abutendi & perdendi quoque facul-
tas continetur, quæ cum imperiõ ejusque S. S.
potestate maxime omnium pugnat.

IX.

Ridicula est quæstio, an in præscriptione imme-
moriali requiratur bona fides.

X.

MOs Romanorum aliarumque gentium cadave-
ra humana cremantium & cineres urnis con-
servantium laudabilis fuit, & summopere laudan-
dus est.

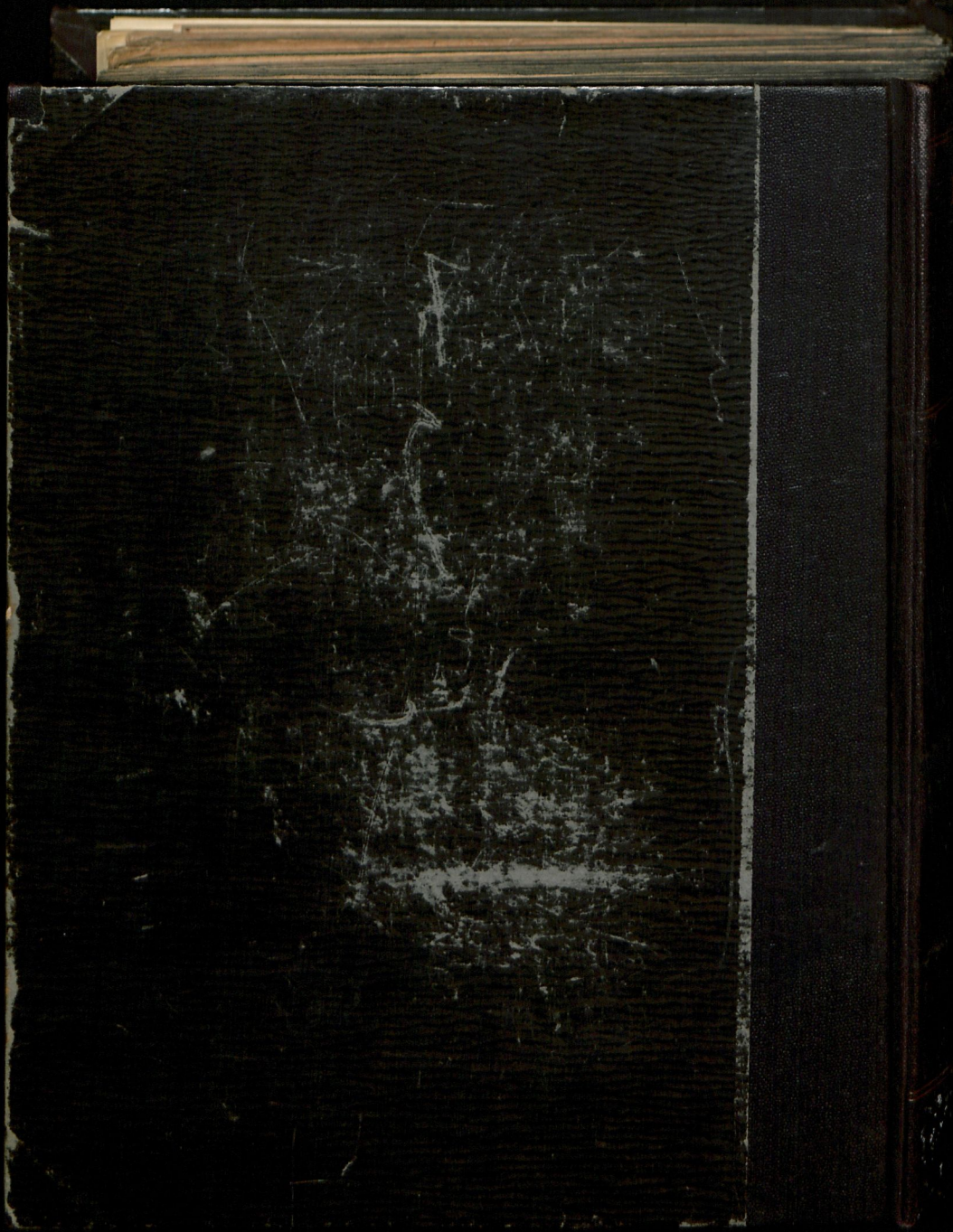
ULB Halle 3
003 499 731

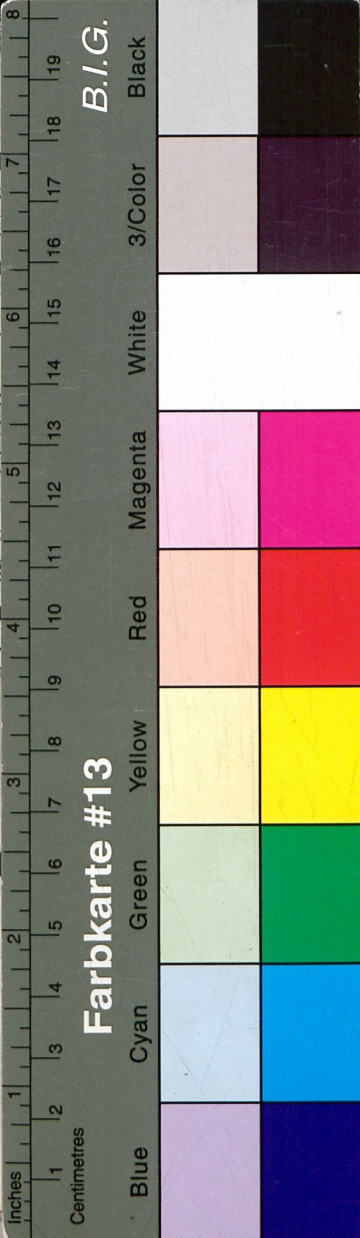

sb

VD 7P

387

1701, 66

4

10

VERO JEHOVAH FORTUNANTE!
DISSERTATIONEM INAUGURALEM
DE
EO, QUOD JUSTUM
EST CIRCA INQUISITIONEM
IN AUTOREM RIXÆ, SI DE
OCCISORE NON CONSTAT,
IN ALMA VIADRINA
SUFFRAGANTE FCTORUM FACUL-
TATE AMPLISSIMA
SUB PRÆSIDIO
DN. HENRICI COCCEJI,
JCTI
CONSILIAR. S. REGIÆ MAJESTATIS IN BORUSSIA
FACULTATIS JURIDICÆ ORDINARIÏ & PROFESSOR. PRIMARIÏ &
h. t. DECANI. SERENISSIM. & POTENTISSI. REGI IN
BORUSSIA AB AUL. REG. & ELECT. CONSILII.
ANTEA SUMMI CONSILLII STAT. ELECTOR. PALATIN.
& COLLEG. REVISOR. ASSESSORIS IN ACADEM. HEIDELBERG. DE-
CRETAL. PANDECT. & JUR. GENT. PROF. PUBL. ORDIN.
Fautoris & Præceptoris sui ad cineres Devenerandi,
HONORES IN JURE UTROQUE ET DOCTORALIA
PRIVILEGIA CONSEQUENDI
publico examini submittit
Ad D. XI. Junii horis ante- & Pomeridianis, Ann. MDCCI.
CHRISTOPH. ERDM. NEANDER,
Francofurt. Marchic. Jur. Practic.

FRANCOFURTI AD VIADRUM.
Literis TOBIÆ SCHWARTZII